

ผลงานรายบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การทูตเชิงรุกเพื่อส่งเสริมตลาดคาร์บอนเครดิตของไทย

จัดทำโดย นายมนตรี นาทธนนันท์
รหัส 9920

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 99
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2567
ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.

ผลงานรายบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การทูตเชิงรุกเพื่อส่งเสริมตลาดคาร์บอนเครดิตของไทย

จัดทำโดย นายมนตรี นาทนนันท์
รหัส 9920

หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 99
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

ประจำปี 2567

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

สำนักงาน ก.พ.

เอกสารผลงานรายบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหาร
ระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม ของสำนักงาน ก.พ.

ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษา

ระรินทิพย์ ศีโรรัตน์
อาจารย์ที่ปรึกษา

อารักษ์ พรหมณี
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นหนึ่งในประเด็นท้าทายสำคัญที่สุดของโลกในปัจจุบัน และไทยเป็นหนึ่งในประเทศกำลังพัฒนาที่มีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประชาคมระหว่างประเทศได้ตระหนักถึงปัญหาร้ายแรงดังกล่าว และได้ร่วมมือกันหาทางรับมือและหาทางบรรเทาปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยหนึ่งในมาตรการสำคัญคือการกำหนดเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Greenhouse Gas Emissions) เพื่อควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยโลกให้ต่ำกว่า 2 องศาเซลเซียสเมื่อเทียบกับยุคก่อนอุตสาหกรรม และได้มีการกำหนดหลักการซื้อขายก๊าซเรือนกระจกและอนุญาตให้ผู้ที่ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเป้าหมายสามารถขายสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เหลือให้แก่ผู้อื่นได้ หรือที่เรียกกันว่า “คาร์บอนเครดิต” ซึ่งมีประโยชน์โดยตรงต่อโลกในการช่วยลดภาวะโลกร้อน โดยการใช้สิ่งจูงใจทางการเงิน (financial incentive) กระตุ้นให้ภาคธุรกิจและครัวเรือนที่สามารถเป็นผู้ขายเครดิตหันมาดำเนินกิจกรรมที่ช่วยลดและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศ รวมทั้งส่งเสริมนวัตกรรมสำหรับธุรกิจสีเขียวหรือธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ไทยได้ประกาศเป้าหมายที่ไทยจะบรรลุ Net Zero Greenhouse Gas Emissions ภายในปี 2608 (ค.ศ. 2065) การลดคาร์บอนรวมถึงกลไกการซื้อขายคาร์บอนเครดิตจึงเป็นหมุดหมายสำคัญหนึ่งที่จะทำให้เป้าหมาย Net Zero บรรลุผล ประเทศไทยมีการซื้อขายคาร์บอนเครดิตในลักษณะการดำเนินการในภาคสมัครใจ (Voluntary carbon market) โดยสามารถซื้อขายคาร์บอนเครดิตจากโครงการลดก๊าซเรือนกระจกที่ได้รับการรับรองปริมาณคาร์บอนที่ลดลงจากการดำเนินงานแบบปกติโดยองค์กรบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก แต่ตลาดคาร์บอนเครดิตของประเทศไทยยังมีขนาดเล็กและมีมูลค่าที่ต่ำ อย่างไรก็ตามการพัฒนาตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์และนโยบายที่รัฐบาลให้ความสำคัญ รวมถึงยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และวิสัยทัศน์ Ignite Thailand ของรัฐบาลซึ่งมุ่งเป้าพัฒนาประเทศไทยให้กลายเป็นศูนย์กลางเมืองแห่งอุตสาหกรรมระดับโลก

การพัฒนาตลาดคาร์บอนเครดิตของประเทศไทยจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกับต่างประเทศในการขยายอุปทาน ขยายอุปสงค์ และปรับปรุงระบบนิเวศน์ให้ตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยเป็นที่ดึงดูดนักลงทุนจากทั่วโลก รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้จึงมุ่งเน้นการศึกษาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโดยเฉพาะการใช้กรอบด้านการต่างประเทศที่เรียกว่า “การทูตเชิงรุก” เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตลาดคาร์บอนเครดิตของประเทศไทย ตามแนวทาง “แผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงการต่างประเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาตลาดคาร์บอนของประเทศไทย” ซึ่งประกอบไปด้วย (1) การแสวงหาต้นแบบ/นวัตกรรมทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับ

กลไกซื้อขายคาร์บอนเครดิตของต่างประเทศที่สามารถนำมาปรับใช้ในบริบทของไทยได้ (Global to Local) (2) การผลักดันให้ตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยเป็นที่รู้จักมากขึ้น เพื่อให้มีความร่วมมือ เพิ่มการซื้อขายคาร์บอนเครดิตของไทยจากต่างประเทศมากขึ้น (Local to Global) (3) การส่งเสริมตลาดคาร์บอนของไทยกับต่างประเทศโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนทุกภาคส่วน โดยเฉพาะต่อกลุ่มวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง (4) การเสริมสร้างกลไกการทำงานแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยในมิติต่างประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study: IS) ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ ด้วยความอนุเคราะห์และความกรุณาจากคณะอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 ท่าน ประกอบด้วย ท่านอาจารย์ ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ ท่านอาจารย์ระรินทิพย์ ศิโรรัตน์ และท่านอาจารย์อารักษ์ พรหมณี โดยเฉพาะท่านอาจารย์ชาญเชาวน์ฯ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่ม ที่ได้ให้ความกรุณาและให้คำปรึกษาแนะนำอย่างใกล้ชิด รวมทั้งเปิดมุมมองของผู้ศึกษาให้กว้างขึ้น และรอด้านในเชิงการจัดทำยุทธศาสตร์และนโยบาย ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในการเข้ารับการศึกษาหลักสูตรนักบริหารระดับสูงในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและเพื่อนข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ ที่สนับสนุนให้เข้ารับการศึกษา และขอขอบพระคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ที่จัดฝึกอบรมและอำนวยความสะดวกในการจัดฝึกอบรมให้สำเร็จลุล่วง บรรลุวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี รวมทั้งขอขอบคุณผู้เข้าร่วมรับการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 99 ทุกท่าน สำหรับมิตรภาพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

มนตรี นาทนนันท์

14 พฤษภาคม 2567

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญแผนภูมิ	ฅ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ญ
1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	1
1.1 การวิเคราะห์บริบทและทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ	1
1.2 ตำแหน่งรองอธิบดีที่เป็นเป้าหมาย	6
1.3 กำหนดวิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	7
2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ	8
2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา	8
2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย	12
2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ	18
3. แผนพัฒนาตนเอง	19
3.1 การวิเคราะห์ตนเอง	19
3.2 การวางแผนพัฒนาตนเอง	20
3.3 ผลการพัฒนาตนเอง	20
บรรณานุกรม	21
ภาคผนวก	23
ประวัติผู้เขียนรายงานการศึกษาส่วนบุคคล	31

สารบัญตาราง

<u>ตาราง 1</u> แผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงการต่างประเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนา ตลาดคาร์บอนของประเทศไทย	15-17
---	-------

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ 1 value chain การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศของ
กรมองค์การระหว่างประเทศ

5

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ (ถ้ามี)

คำย่อภาษาไทย

อบก. องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

คำย่อภาษาอังกฤษ

BAU	(กรณี) การดำเนินธุรกิจตามปกติ (Business-as-Usual)
BRICS	กลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วประกอบด้วย บราซิล (Brazil) รัสเซีย (Russia) อินเดีย (India) จีน (China) และแอฟริกาใต้ (South Africa)
CBAM	มาตรการปรับราคาคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดนของสหภาพยุโรป (Carbon Border Adjustment Mechanism)
CORSIA	กลไกชดเชยและการลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สำหรับการบินระหว่างประเทศ (Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation)
ETS	ระบบการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Emission Trading Scheme)
FTIX	แพลตฟอร์มซื้อขายพลังงานสะอาดและคาร์บอนเครดิต (FTI : CC/RE/REX Platform)
G20/Group of 20	กลุ่มประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจขนาดใหญ่ 19 ประเทศ รวมกับสหภาพยุโรปและสหภาพแอฟริกา
GCC	คณะมนตรีความร่วมมือรัฐอ่าวอาหรับ (Gulf Cooperation Council)
IPCC	คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel on Climate Change)
MICE	Meetings, Incentives, Conferences and Exhibitions
QUAD	ความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อินเดีย และออสเตรเลีย (Quadrilateral Security Dialogue)
SDGs	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals)
tCO ₂ eq	ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (tonne of carbon dioxide equivalent)

T-VER	โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program)
UNEP	โครงการสิ่งแวดล้อมสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme)
VCS	Verified Carbon Standard
WMO	องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (World Meteorological Organization)

1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา

2.1.1 ปัญหา ความท้าทายและการพัฒนา

2.1.1.1 ภาพรวมประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นหนึ่งในประเด็นท้าทายสำคัญที่สุดของโลกในปัจจุบัน โดยคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศหรือ IPCC⁵ ได้เผยแพร่รายงาน Climate Change 2021: The Physical Science ซึ่งระบุว่า กิจกรรมของมนุษย์ทำให้ชั้นบรรยากาศ มหาสมุทร และ ผืนดินอุ่นขึ้น สภาวะโลกร้อนที่เกิดขึ้นได้เปลี่ยนแปลงระบบนิเวศน์ต่าง ๆ ของโลกไปแล้วโดยไม่สามารถย้อนคืนได้ ซึ่งจะทำให้มหาสมุทรจะยังคงอุ่นขึ้น ธารน้ำแข็งบนภูเขาและขั้วโลกจะละลายต่อไปเป็นเวลาหลายสิบหรือหลายร้อยปีต่อจากนี้ และภายในปี ค.ศ. 2040 อุณหภูมิเฉลี่ยโลกจะเพิ่มขึ้นถึง 1.5 องศาเซลเซียส เทียบกับระดับก่อนยุคอุตสาหกรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เว้นแต่จะมีการลดปริมาณคาร์บอนจำนวนมหาศาลเท่านั้นที่จะหยุดยั้งสถานการณ์นี้ไม่ให้เกิดเร็วขึ้น (IPCC, 2021)

นอกจากนั้น รายงาน Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability ของ IPCC ซึ่งศึกษาและประเมินผลกระทบ การปรับตัว ความเปราะบางและความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้ระบุว่า ในช่วงเวลาจากปัจจุบันนี้ไปจนถึงปี ค.ศ. 2100 ประชากร 3.3-3.6 พันล้านคนในปัจจุบันมีความเสี่ยงสูงต่อผลกระทบ (ทั้งในแง่ของความเสียหาย อันตราย ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ และความสูญเสียที่ไม่ใช่ทางเศรษฐกิจ) ของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผู้คนและระบบนิเวศซึ่งรับมือได้น้อยที่สุดจะได้รับผลกระทบมากที่สุด (IPCC, 2022)

2.1.1.2 ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศกำลังพัฒนาที่มีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศดังกล่าว โดยรายงาน Climate Risk Country Profile: Thailand ระบุว่า อุณหภูมิเฉลี่ยของประเทศไทยได้เพิ่มสูงขึ้นตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 20 (พ.ศ. 2504) และในอนาคต (ค.ศ. 2080-2099) มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นอีก 0.95-3.23 องศาเซลเซียส จากค่าเฉลี่ยในช่วงปี ค.ศ. 1986-2005 (baseline)

---

⁵ IPCC ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1988 เป็นความร่วมมือระหว่างโครงการสิ่งแวดล้อมสหประชาชาติ (UNEP) องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (WMO) และนักวิจัยผู้เชี่ยวชาญชั้นนำสาขาต่าง ๆ เพื่อศึกษาผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะประเด็นโลกร้อน และเสนอข้อแนะนำทางนโยบายให้กับประชาคมระหว่างประเทศ โดยมีประเทศสมาชิกเกือบ 200 ประเทศ มีรายงานวิทยาศาสตร์กว่า 14,000 รายงาน นักวิจัย 234 คน จาก 65 ประเทศ ทั้งนี้ IPCC เป็นคณะกรรมการที่ได้รับการยอมรับสูงสุดในระดับโลกเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

มีการประเมินด้วยว่า ความเสี่ยงจากน้ำท่วม ภัยแล้ง และพายุไซโคลนจะเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะกระทบพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทยที่ทำเกษตรกรรมและมีแรงงานในภาคเกษตรสูงถึง 1 ใน 3 ของแรงงานทั้งหมด โดยภาคเกษตรกรรมมีความอ่อนไหวมากต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (WBG and ADB, 2021)

นอกจากนั้น ได้มีผลการศึกษาซึ่งพบว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้การเติบโตของรายได้เฉลี่ยต่อหัวในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทยลดลงถึง 2.28% และพบว่าผลกระทบของ climate shocks ต่อการเติบโตของ GPP per capita ในแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับของความยากจนในจังหวัดเป็นสำคัญ โดยจังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำจะได้รับผลกระทบเชิงลบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ กล่าวคือ เมื่อเกิด climate shocks จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำจะมีการหดตัวของเศรษฐกิจมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ ถึง 0.74% (Jirophat, Manopimoke and Suwanik, 2022)

2.1.1.3 ความร่วมมือระหว่างประเทศในการรับมือและหาทางบรรเทาปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ความร่วมมือระหว่างประเทศที่สำคัญที่สุดในการรับมือและหาทางบรรเทาปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ คือความร่วมมือภายใต้กรอบสหประชาชาติซึ่งมีตราสารหลักด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยไทยเป็นภาคีของทั้ง 3 ฉบับ ได้แก่ (1) กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) (2) พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) และ (3) ความตกลงปารีส (Paris Agreement)

กรอบความร่วมมือข้างต้นมีสาระสำคัญ ดังนี้ รัฐภาคีจะ (1) ควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยโลกให้ต่ำกว่า 2 องศาเซลเซียสเมื่อเทียบกับยุคก่อนอุตสาหกรรม และพยายามควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิไม่ให้เกิน 1.5 องศาเซลเซียส โดยใช้นโยบายการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Greenhouse Gas Emissions)⁶ ภายในกลางศตวรรษที่ 21 (2) เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สร้างภูมิคุ้มกันและการฟื้นตัว พร้อมพัฒนาประเทศให้

⁶ Carbon Neutrality คือการที่ปริมาณการปล่อยคาร์บอนเข้าสู่ชั้นบรรยากาศเท่ากับปริมาณคาร์บอนที่ถูกดูดซับกลับคืนมา ในขณะที่ Net Zero คือการที่ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมีความสมดุล เท่ากับก๊าซเรือนกระจกที่ถูกดูดซับออกจากชั้นบรรยากาศ หมายถึงไม่เพิ่มปริมาณก๊าซเรือนกระจกในบรรยากาศ ทั้งนี้ Net Zero เป็นมิติที่กว้างกว่าแค่การปล่อยคาร์บอน คือ พิจารณาการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมดที่ส่งผลให้อุณหภูมิโลกสูงขึ้น (สามตัวหลัก ได้แก่ คาร์บอน มีเทนและไนตรัสออกไซด์) จึงเห็นได้ว่าความเป็นกลางทางคาร์บอนเป็นเป้าหมายเริ่มต้นสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (ธนิสา, 2565)

ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ โดยไม่กระทบต่อการผลิตอาหาร และ (3) ทำให้เกิดเงินทุนหมุนเวียนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และแนวทางการพัฒนาในด้านการฟื้นตัวและปรับตัว

ความตกลงดังกล่าวได้มีการกำหนดหลักการซื้อขายก๊าซเรือนกระจกและอนุญาตให้ผู้ถือสิทธิ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเป้าหมาย สามารถขายสิทธิ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เหลือให้แก่ผู้อื่นได้ หรือที่เรียกกันว่า “คาร์บอนเครดิต (Carbon Credit)” โดยคาร์บอนเครดิตหมายถึง ปริมาณก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas: GHG) ที่ลดลงหรือกักเก็บได้จากการดำเนินโครงการลดก๊าซเรือนกระจกเมื่อเทียบกับกรณีการดำเนินธุรกิจตามปกติ⁷ (Business-as-Usual: BAU) มีหน่วยเป็นตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (tCO₂e) สำหรับประเทศที่มีการควบคุมการปล่อยก๊าซเรือนกระจกนั้น หากองค์กรใดที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สามารถนำก๊าซเรือนกระจกที่สามารถลดหรือกักเก็บได้ไปขายเป็นเครดิตให้กับองค์กรอื่น ๆ ขณะเดียวกันหากองค์กรใดที่ต้องการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเกินปริมาณที่กำหนด ก็สามารถซื้อคาร์บอนเครดิตจากผู้ขายคาร์บอนเครดิตเพื่อเพิ่มปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้กับองค์กรตัวเองได้ ทั้งนี้ มาตรา 6 ของความตกลงปารีสได้กำหนดกรอบการดำเนินการความร่วมมือระหว่างรัฐภาคีเพื่อเพิ่มความสามารถในการลดก๊าซเรือนกระจก การปรับตัวและการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงการใช้กลไกตลาดเพื่อส่งเสริมการลดก๊าซเรือนกระจก รวมถึงการแลกเปลี่ยนคาร์บอนเครดิตระหว่างประเทศ

คาร์บอนเครดิตมีประโยชน์โดยตรงต่อโลกในการช่วยลดภาวะโลกร้อน โดยการใช้สิ่งจูงใจทางการเงิน (financial incentive) กระตุ้นให้ภาคธุรกิจและครัวเรือนที่สามารถเป็นผู้ขายเครดิตหันมาดำเนินกิจกรรมที่ช่วยลดซับและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศ รวมทั้งในภาคธุรกิจอาจเกิดการขยายการลงทุนและส่งเสริมนวัตกรรมสำหรับธุรกิจสีเขียวหรือธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นเมกะเทรนด์ในอนาคต และในอีกด้านหนึ่ง การซื้อคาร์บอนเครดิตสามารถเป็น financial incentive ในแง่เป็นต้นทุนที่คุ้มค่าสำหรับการสร้างภาพลักษณ์ด้านการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และ/หรือการลดความเสี่ยงจากการถูกปรับหรือจ่ายค่าธรรมเนียมการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สำหรับองค์กร (ผู้ซื้อเครดิต) ที่ยังไม่สามารถปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกเกินปริมาณที่กำหนด

2.1.1.4 การดำเนินการของไทยในการรับมือและหาทางบรรเทาปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

⁷ โดยทั่วไปคาร์บอนเครดิตจะมีที่มาจากโครงการ 2 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Emission reduction / avoidance) เช่น การใช้พลังงานทดแทน การปรับปรุงประสิทธิภาพพลังงาน และการจัดการของเสีย และ 2) การดูดซับก๊าซเรือนกระจก (Removal หรือ nature-based sequestration) เช่น การใช้เทคโนโลยีดักจับและกักเก็บคาร์บอน และการปลูกป่า โดยปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้จาก BAU ต้องได้รับการรับรองและขึ้นทะเบียนตามมาตรฐานต่างๆ เป็นคาร์บอนเครดิตก่อน ผู้ดำเนินโครงการลดคาร์บอน (Supply) จึงจะสามารถนำไปขายแก่ผู้ต้องการชดเชยการปล่อยคาร์บอน (Demand) ได้ (ประพันธ์, 2566)

ไทยได้ประกาศเป้าหมายที่ไทยจะบรรลุ Carbon Neutrality ภายในปี 2593 (ค.ศ. 2050) และบรรลุ Net Zero Greenhouse Gas Emissions ภายในปี 2608 (ค.ศ. 2065) และหากได้รับการสนับสนุนที่เพียงพอ ไทยอาจเพิ่มเป้า Net Zero เป็นภายในปี ค.ศ. 2050 การลดคาร์บอนรวมถึงกลไกการซื้อขายคาร์บอนเครดิตจึงเป็นหมุดหมายสำคัญหนึ่งที่จะทำให้เป้าหมายเหล่านั้นบรรลุผล

ปัจจุบันไทยมีการซื้อขายคาร์บอนเครดิตในลักษณะการดำเนินการในภาคสมัครใจ (Voluntary carbon market) โดยสามารถซื้อขายคาร์บอนเครดิตจากโครงการลดก๊าซเรือนกระจก ที่ได้รับการรับรองปริมาณคาร์บอนที่ลดลงจากการดำเนินงานแบบปกติโดยองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (อบก.) ซึ่งเป็นองค์การมหาชน ภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย อบก. จะวิเคราะห์กลิ่นกรองและรับรองโครงการ เมื่อปริมาณคาร์บอนเครดิตได้รับการรับรองและขึ้นทะเบียนกับ อบก. แล้วก็จะสามารถนำไปซื้อขายผ่านตลาดคาร์บอนเครดิตได้ ซึ่งปัจจุบันรูปแบบการซื้อขายคาร์บอนเครดิตในไทย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) การตกลงกันเองระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย (Over the Counter: OTC) ซึ่งสามารถถ่ายโอนเครดิตระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายผ่านการจัดทำสัญญาซื้อขายคาร์บอนเครดิต และ 2) การซื้อขายผ่านแพลตฟอร์มหรือศูนย์ซื้อขายคาร์บอนเครดิต (FTIX) ที่ทำหน้าที่เหมือนตลาดหลักทรัพย์ในการจับคู่ราคาซื้อและราคาขายที่ตรงกันโดยอัตโนมัติ

2.1.2 สภาพของปัญหาที่ตามมาและแนวโน้มของปัญหาในอนาคต และผลกระทบที่เกิดขึ้น

ปัจจุบันตลาดคาร์บอนเครดิตของประเทศไทยยังมีขนาดเล็กและมีมูลค่าที่ต่ำ โดยตั้งแต่ปี 2558 จนถึงเดือนมีนาคม 2567 อบก. ได้รับรองคาร์บอนเครดิตทั้งหมด 166 โครงการ และคิดเป็นปริมาณคาร์บอนเครดิตประมาณ 18.1 ล้าน tCO₂e โดยราคาคาร์บอนเครดิตไทยเฉลี่ยในปี 2567 อยู่ที่ 165 บาท หรือประมาณ 4.45 ดอลลาร์สหรัฐต่อ tCO₂e ซึ่งยังเป็นราคาที่ถูกลงมากเมื่อเทียบกับราคาในตลาดโลก⁸ โดยประเด็นปัญหา (Pain Point) ที่สำคัญ ที่มีความท้าทายต่อการพัฒนาตลาดคาร์บอนเครดิตของไทย ได้แก่

(1) ประเด็นด้านอุปทาน ได้แก่ การจัดทำโครงการลดคาร์บอนมีต้นทุนทุกขั้นตอน เช่น ค่าจัดทำเอกสารหรือดำเนินโครงการ ค่าตรวจวัดและจัดเก็บข้อมูล ค่าธรรมเนียมการขึ้นทะเบียนโครงการ และ ค่าธรรมเนียมการรับรองเครดิตจากโครงการ ทั้งนี้ ต้นทุนของโครงการประเภทปลูกป่าจะสูงในปีแรก ๆ และจะลดลงเมื่อเวลาผ่านไป ด้วยต้นทุนรวมของโครงการที่ค่อนข้างสูงและระยะเวลาคืนทุนโดยเฉลี่ยที่นาน จึงเป็นอุปสรรคสำหรับผู้ต้องการพัฒนาโครงการคาร์บอนเครดิต โดยเฉพาะผู้พัฒนารายเล็กหรือชุมชนที่มีงบประมาณน้อย (ณัฐนันท์, 2566)

⁸ ราคาคาร์บอนเครดิตในแต่ละตลาดหรือแต่ละมาตรฐานจะมีความแตกต่างกัน ปัจจุบันราคาคาร์บอนเครดิตโลกเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 25 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันคาร์บอน ฝั่งเอเชียอย่างเกาหลี ปัจจุบันราคาคาร์บอนเครดิตอยู่ที่ประมาณ 18 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันคาร์บอน (ณัฐนันท์, 2566)

(2) ประเด็นด้านอุปสงค์ของคาร์บอนเครดิตในประเทศไทยที่ยังต่ำอยู่ โดยสาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือ ตลาดคาร์บอนในไทยเป็นภาคสมัครใจจึงยังไม่มีแรงขับเคลื่อนให้ขยายขนาดได้เหมือนกับตลาดต่างประเทศ นอกจากนี้ ไทยยังไม่มีกลไกราคาคาร์บอนภาคบังคับอื่นๆ เช่น ภาษีคาร์บอนและระบบ Emission Trading Scheme (ETS) ซึ่งโดยทั่วไปแล้วกลไกภาคบังคับเหล่านี้จะช่วยให้ความต้องการคาร์บอนเครดิตเพิ่มขึ้นในกรณีที่สามารถนำคาร์บอนเครดิตไปชดเชยเพื่อลดต้นทุนของกลไกภาคบังคับในประเทศได้ (ประพันธ์, 2566)

(3) ประเด็นด้านระบบนิเวศและการกำกับดูแลตลาด ราคาซื้อขายคาร์บอนเครดิตในไทยยังอยู่ในช่วงกว้างในแต่ละประเภทโครงการ ซึ่งขึ้นอยู่กับการต่อรองระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย บวกกับคุณภาพของคาร์บอนเครดิตเป็นหลัก ในขณะที่การซื้อขายผ่านแพลตฟอร์ม FTIX ยังอยู่ในวงจำกัดและมีราคาขายที่ต่ำ โดยมูลค่าการซื้อขายผ่าน FTIX คิดเป็นเพียงร้อยละ 1 ของมูลค่าการซื้อขายคาร์บอนเครดิตทั้งหมดในประเทศไทย โดยรวมประเทศไทยยังไม่มีกำกับการดูแลเรื่องราคาคาร์บอนเครดิต ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญ เนื่องจากหากราคาต่ำเกินไปก็อาจไม่จูงใจให้เกิดการสร้างคาร์บอนเครดิต ในทางตรงข้าม ราคาที่สูงเกินไปก็ทำให้คาร์บอนเครดิตน่าสนใจน้อยลง และผู้ซื้ออาจหันมาลงทุนโครงการลดก๊าซเรือนกระจกด้วยตนเอง (ประพันธ์, 2566)

(4) ประเด็นด้านการวัดค่าคาร์บอนเครดิตซึ่งมีทั้งมาตรฐานไทยและมาตรฐานสากล ที่มีความเข้มข้นไม่เท่ากันระหว่างมาตรฐาน และยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานกลางสำหรับนานาชาติ สำหรับมาตรฐานไทยที่เป็นมาตรฐานปกติคือ Thailand Voluntary Emission Reduction Program (T-VER) และ อบก. ได้ปรับปรุงมาตรฐานใหม่ให้เทียบเท่ามาตรฐานสากลมากขึ้นในชื่อ Premium T-VER เพื่ออ้างอิงให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลโลกอย่าง Verra และ Gold Standard อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังไม่สามารถซื้อขายคาร์บอนเครดิตข้ามมาตรฐานกันได้ ทั้งนี้ เมื่อมาตรฐานในการรับรองคาร์บอนเครดิตมีแนวโน้มเข้มงวดขึ้นก็จะเป็นอุปสรรคสำหรับผู้พัฒนาโครงการที่มีประสบการณ์และเงินทุนน้อยกว่า

2.1.3 ความจำเป็นในการดำเนินการแก้ไขหรือพัฒนา

การพัฒนาตลาดคาร์บอนเครดิตของประเทศไทยซึ่งปัจจุบันมีขนาดเล็กและมีมูลค่าที่ต่ำ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกับต่างประเทศในการขยายอุปทาน ขยายอุปสงค์ และปรับปรุงระบบนิเวศน์ให้ตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยเป็นที่ดึงดูดนักลงทุนจากทั่วโลก รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้จึงมุ่งเน้นการศึกษาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโดยเฉพาะการใช้นโยบายด้านการต่างประเทศสนับสนุน การพัฒนาตลาดคาร์บอนเครดิตของประเทศไทย

2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย

2.2.1 หลักการและแนวคิด

หลักการและแนวคิดที่ใช่เป็นกรอบหรือแนวทางในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายมีที่มาจาก

(1) การพัฒนาตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์และนโยบายที่รัฐบาลให้ความสำคัญ โดยประเด็นเรื่องคาร์บอนเครดิตเป็นส่วนหนึ่งของวิธีเพิ่มความสามารถในการปรับตัวและปรับตัว

เพื่อต่อสู้กับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ถูกระบุในยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 -2580) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ Ignite Thailand ซึ่งมุ่งเป้าพัฒนาประเทศไทยให้กลายเป็นศูนย์กลางเมืองแห่งอุตสาหกรรมระดับโลก โดยในด้านศูนย์กลางทางการเงินได้ระบุถึง การพัฒนาระบบการเงินเพื่อความยั่งยืน Carbon Credit Trading ซึ่งในอนาคตจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น และประเด็นตลาดคาร์บอนเครดิตถูกกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2558-2593 ด้วย นอกจากนี้ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566– 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็นการต่างประเทศ และแผนปฏิบัติการการทูตพหุภาคี ฉบับ พ.ศ. 2566-2570 ได้ระบุประเด็นการแสวงหาความร่วมมือในเวทีระหว่างประเทศเพื่อขับเคลื่อนการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย

(2) นโยบายการต่างประเทศแบบ “การทูตเชิงรุก” ที่มีเป้าหมายที่จะขยายกรอบความร่วมมือให้ครอบคลุมทุกมิติความร่วมมือกับต่างประเทศ รวมถึงเป็นการดำเนินนโยบายการต่างประเทศที่มองไปข้างหน้า โดยคำนึงถึงแนวโน้ม (mega-trends) สำคัญ ๆ ของโลก ตอบสนองผลประโยชน์ของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการสานสัมพันธ์กับทุกฝ่ายอย่างสมดุล และการหาพันธมิตรเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและยกระดับมาตรฐานด้านต่าง ๆ ของไทย

2.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอ

จุดแข็งและโอกาสของการพัฒนาตลาดคาร์บอนเครดิตของประเทศไทย

(1) การตั้งเป้าหมาย Net Zero Greenhouse Gas Emissions ของประเทศ ภูมิภาค เมือง และบริษัทต่าง ๆ ทั่วโลก โดยปัจจุบันมี 148 ประเทศ (จาก 198 ประเทศ) ได้ตั้งเป้าหมาย Net Zero นอกจากนี้ ยังมีเป้าหมายระดับเล็กกว่าประเทศอีกจำนวน 162 ภูมิภาค (รัฐ/จังหวัด) 272 เมือง และ 1,180 บริษัททั่วโลก (Net Zero Tracker, 2024) รวมถึงมาตรการที่ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อบรรลุเป้าหมาย Net Zero เช่น มาตรการปรับราคาคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดนของสหภาพยุโรป หรือ Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM)⁹ ของสหภาพยุโรป และกลไกชดเชยและการลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สำหรับการบินระหว่าง

⁹ เป็นการกำหนดราคาสินค้านำเข้าบางประเภท (ให้สะท้อนต้นทุนของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก) เพื่อป้องกันการนำเข้าสินค้าที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงเข้ามาในสหภาพยุโรป ในสินค้า 5 กลุ่มแรก ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการรั่วไหลของคาร์บอนสูง ได้แก่ เหล็กและเหล็กกล้า ซีเมนต์ กระแสไฟฟ้า ปุ๋ย และอลูมิเนียม โดยมาตรการ CBAM เสมือนเป็นแรงกดดันทางอ้อมให้ผู้ผลิตสินค้าในประเทศกำลังพัฒนาหันมาปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้นและลดการปล่อยคาร์บอนลง หรือหันมาลงทุนในพลังงานหมุนเวียนมากขึ้น เพื่อที่จะสามารถแข่งขันและเข้าสู่ตลาดสหภาพยุโรปได้

ประเทศ หรือ Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation (CORSIA)¹⁰ ที่กำหนดโดยองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (International Civil Aviation Organization: ICAO) ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้ตลาดคาร์บอนเครดิตของโลกเติบโตอย่างก้าวกระโดด และมีศักยภาพที่จะขยายตัวได้อีกมากตามความต้องการชดเชยคาร์บอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละประเทศ ทั้งนี้ เมื่อคาร์บอนเครดิตสามารถถ่ายโอนระหว่างประเทศได้ย่อมหมายความว่า ประเทศที่มีกำลังซื้ออาจมีโอกาซื้อหรือรับโอนเครดิตจากไทย ดังนั้นโครงการคาร์บอนเครดิตในไทยมีโอกาสจะได้รับอานิสงส์จากความต้องการจากต่างประเทศด้วย (ประพันธ์, 2566)

(2) ตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยมีการซื้อขายคาร์บอนเครดิตด้วยราคาที่อยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับราคาในตลาดโลก ส่วนหนึ่งเนื่องจากไทยยังไม่มีนโยบายที่มีการบังคับปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเหมือนในต่างประเทศ สะท้อนโอกาสของภาคธุรกิจที่ต้องการชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของตนเองสามารถชดเชยคาร์บอนเครดิตด้วยต้นทุนที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับตลาดประเทศอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ด้านการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในการระดมทุน และเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในตลาดต่างประเทศที่ให้ความสำคัญด้านการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2565)

(3) การขยายตัวของอุปสงค์และอุปทานคาร์บอนเครดิต โดยมีภาคส่วนต่าง ๆ ที่เป็นผู้เล่นสำคัญ (key players) ที่มีศักยภาพในการผลักดันให้ตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยเติบโตแบบก้าวกระโดด ดังนี้ ด้านอุปทาน (ผู้ขายคาร์บอนเครดิต) ได้แก่ ภาคป่าไม้ (เช่น การปลูกป่า) ภาคเกษตรกรรม (เช่น การทำนาเปียกสลับแห้ง) ภาคพลังงาน (เช่น พลังงานทดแทน) ภาคการขนส่ง (เช่น รถโดยสารพลังไฟฟ้า) และด้านอุปสงค์ (ผู้ซื้อคาร์บอนเครดิต) ได้แก่ ภาคการขนส่ง (เช่น สายการบินตามข้อกำหนด CORSIA) อุตสาหกรรม MICE (เช่น กระแสรายจัด Carbon Neutral Event) ภาคการท่องเที่ยว (เช่น การท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ) และภาคการเงินและธนาคาร (เพื่อชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางอ้อม จากการให้สินเชื่อหรือลงทุนในธุรกิจที่ปล่อยคาร์บอน) (ประพันธ์, 2566)

(4) มาตรฐานคาร์บอนเครดิตของประเทศไทยเชื่อมโยงกับมาตรฐานสากล ปัจจุบัน อบก. ได้เชื่อมโยงมาตรฐานคาร์บอนเครดิตในโครงการ T-VER กับมาตรฐาน Verified Carbon Standard (VCS) ของ Verra ที่เป็นกลไกลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจระดับสากลที่มีส่วนแบ่งตลาดใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งจะช่วยให้คาร์บอนเครดิตที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ Premium T-VER ของประเทศไทยมีความสอดคล้องและเทียบเท่ากับมาตรฐานสากล อีกทั้งยังสามารถเข้าสู่การซื้อขายคาร์บอนเครดิตกับต่างประเทศภายใต้มาตรฐาน

¹⁰ CORSIA มีเป้าหมายเพื่อควบคุมการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์จากการบินระหว่างประเทศ โดยกำหนดให้สายการบินต้องตรวจสอบและรายงานการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ และซื้อคาร์บอนเครดิตที่สร้างขึ้นโดยโครงการในภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อให้ครอบคลุมการควบคุมการเพิ่มขึ้นของการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากระดับที่ปลดปล่อยในปี ค.ศ. 2020

VCS ได้ ดังนั้นแนวโน้มราคาคาร์บอนเครดิตจากโครงการ Premium T-VER จะสูงขึ้นตามความต้องการในตลาดโลก

2.2.3 แนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนานโยบายที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์/ข้อเสนอเชิงนโยบาย

การใช้การทูตเชิงรุกเพื่อเพิ่มความสามารถในการฟื้นตัวและปรับตัวต่อความท้าทายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตามแนวทาง “แผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงการต่างประเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาตลาดคาร์บอนของประเทศไทย” เพื่อส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศในการขยายอุปทานขยายอุปสงค์ และปรับปรุงระบบนิเวศน์ให้ตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยเป็นที่ดึงดูดนักลงทุนจากทั่วโลก ซึ่งมีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

ตาราง 1 แผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงการต่างประเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาตลาดคาร์บอนของประเทศไทย

ประเด็น	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดของผลลัพธ์	มาตรการ
1. ตัวอย่างที่ดีจากต่างประเทศ (Global to Local)	1. แสวงหาตัวอย่าง/ต้นแบบที่ดีจากต่างประเทศ โดยเฉพาะต้นแบบด้านตลาดคาร์บอนเครดิตแบบภาคสมัครใจที่เป็นมิตรกับวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง และมาตรการด้านภาษีคาร์บอน	1. ภายในปี 2568 จัดทำข้อมูลในลักษณะ intelligence report ไม่น้อยกว่า 40 ฉบับ ครอบคลุมประเทศ/กลุ่มประเทศสำคัญ	1. กำหนดข้อมูลสำคัญที่ต้องการ โดยเฉพาะโครงสร้างของระบบ มาตรฐาน/ระบบการคำนวณราคาคาร์บอนเครดิต อุปสรรคในการดำเนินการ การเชื่อมโยงกับตลาดคาร์บอนเครดิตต่างประเทศ ผลตอบรับของวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดย่อม 2. กำหนดประเทศ/กลุ่มประเทศสำคัญ เช่น สหภาพยุโรป สหรัฐฯ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น สิงคโปร์ ประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง แอฟริกา และลาตินอเมริกา ฯลฯ ซึ่งจะเป็นต้นแบบที่ดี 3. ส่งการให้สำนักงานในต่างประเทศของกระทรวงการต่างประเทศดำเนินการหาข้อมูลเชิงลึก 4. รวบรวมและประมวลผลข้อมูลเชิงลึกเพื่อจัดทำเป็นข้อมูลประกอบทางเลือกนโยบายในการพัฒนาและปรับปรุงตลาดคาร์บอนเครดิตของไทย

ประเด็น	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดของผลลัพธ์	มาตรการ
<p>2. ส่งเสริมตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยในเวทีโลก (Local to Global)</p>	<p>1. ผลักดัน นำเสนอให้ตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยเป็นที่รู้จักมากขึ้นและให้ความร่วมมือระหว่างประเทศมากขึ้น</p>	<p>1. สนับสนุนให้มีความร่วมมือในการเชื่อมโยงระบบตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยกับระบบของต่างประเทศ และ/หรือข้อตกลงกับต่างประเทศเพื่อการถ่ายโอนคาร์บอนเครดิต และ/หรือการจัดกิจกรรม roadshow/side event เกี่ยวกับตลาดคาร์บอนเครดิตของไทย ไม่ต่ำกว่า 5 ความร่วมมือ/ความตกลง/ครั้ง ต่อปี</p>	<p>1. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (อบก.) กำหนดประเทศ/ กลุ่มประเทศสำคัญ</p> <p>2. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำข้อมูลที่จะนำไปนำเสนอ</p> <p>3. จัดคณะจากส่วนกลาง หรือให้สำนักงานในต่างประเทศของกระทรวงการต่างประเทศ ดำเนินการประชาสัมพันธ์และแสวงหาพันธมิตรในด้านตลาดคาร์บอนเครดิตของไทย</p>
<p>3. ตลาดคาร์บอนเครดิตที่ค้ำประกันถึงผลประโยชน์ของประชาชนทุกภาคส่วน</p>	<p>1. สนับสนุนการพัฒนาตลาดคาร์บอนเครดิตที่สามารถเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจฐานราก โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง</p>	<p>1. ดำเนินโครงการหลากหลายรูปแบบ ในลักษณะ matchmaking วิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดกลางของไทยที่มีศักยภาพในการขายคาร์บอนเครดิตกับต่างประเทศ ทั้ง inbound outbound และ online platform ไม่ต่ำกว่า 5 ครั้ง ต่อปี</p>	<p>1. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำรวจความต้องการและประเมินศักยภาพวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดกลางในด้านการขายคาร์บอนเครดิต</p> <p>2. วางแผนและดำเนินโครงการ matchmaking โดยมีสำนักงานในต่างประเทศของกระทรวงการต่างประเทศที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการด้วย</p> <p>3. แสวงหางบประมาณหรือทุนจากองค์การระหว่างประเทศที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาตลาดคาร์บอนเครดิตของไทย โดยเฉพาะต่อกลุ่มวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง</p>

ประเด็น	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดของผลลัพธ์	มาตรการ
4. การเสริมสร้างกลไกการทำงานแบบบูรณาการส่งเสริมตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยในมิติต่างต่างประเทศ	1. การบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	1. จัดการหารือระหว่างหน่วยงาน/ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการการทำงานในด้านส่งเสริมตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยในมิติต่างต่างประเทศ ไม่น้อยกว่า 4 ครั้งต่อปี	1. กำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างกลไกส่งเสริมตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยในมิติต่างต่างประเทศ เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2. เสนอกลไกการทำงานของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การพิจารณาทางเลือกนโยบายแก่รัฐบาล และการติดตามการดำเนินการ เช่น คณะทำงานเพื่อส่งเสริมตลาดคาร์บอนเครดิตของไทยในมิติต่างต่างประเทศ ภายใต้คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

2.2.4 ปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนข้อเสนอ

เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงการต่างประเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาตลาดคาร์บอนเครดิตของประเทศไทยดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนตามข้อเสนอ มีดังนี้

(1) กำหนดกรอบการทำงานร่วมกันของกระทรวงการต่างประเทศกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

(2) สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการประสานงาน สนับสนุนเครื่องมือและระบบเทคโนโลยีที่สามารถอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานและกำหนดช่องทางที่ชัดเจน เพื่อจัดส่งข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการสร้างความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่อง

(3) พัฒนาบุคลากรสมรรถนะสูง ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้สำหรับบุคลากรในการดำเนินโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

(4) งบประมาณในการดำเนินงาน จัดทำกรอบงบประมาณให้มีความเหมาะสมต่อการดำเนินงาน และจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(5) ประสานความเข้าใจหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในกระทรวงการต่างประเทศเอง และกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นในการจัดทำ ข้อมูล และการส่งต่อข้อมูล

2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ

(1) การมีวิสัยทัศน์และการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ความสามารถในการเข้าใจอย่างลึกซึ้งว่าบทบาทหน้าที่และภารกิจงานของตนเองสนับสนุนและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ขององค์กร เป้าหมายของภาครัฐยุทธศาสตร์ของประเทศ และความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียอย่างไร

(2) การสร้างและส่งเสริมให้เกิดการทำงานบูรณาการและความร่วมมืออย่างเต็มที่ ความสามารถในการสร้างความร่วมมือและการทำงานบูรณาการกับภาคส่วน ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภายในองค์กร ระหว่างองค์กร และการทำงานร่วมกับประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย โดยการแบ่งปันข้อมูลอย่างเหมาะสม การสร้างความสัมพันธ์และรักษาเครือข่ายในการทำงานบูรณาการ เพื่อขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและส่วนรวม

(3) การผลักดันให้เกิดการปฏิบัติและผลสัมฤทธิ์ ความสามารถในการตัดสินใจอย่างทันการณ์ เป็นไปตามหลักการและอาศัยข้อมูลที่รอบด้าน การบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการบริหารการปฏิบัติงานของตนเองและผู้อื่นให้เป็นไปตามเป้าหมายและนำไปสู่ผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวัง รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม การทำงานที่มุ่งเน้นการส่งผลงานและผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระยะยาว การคำนึงถึงความคุ้มค่าทางการเงินและการคำนึงถึงประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียเป็นศูนย์กลาง

(4) ทักษะการสื่อสารโน้มน้าว ความสามารถในการสื่อสารและรับข้อมูลอย่างเหมาะสม สื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณามุมมองของผู้อื่นเพื่อการตอบสนองอย่างเหมาะสม การใช้การเจรจาต่อรอง รวมทั้งความสามารถในการถ่ายทอดความคิดและข้อมูลในรูปแบบที่นำความเข้าใจไปสู่กลุ่มเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่หลากหลาย

(5) ทักษะและความรู้ดิจิทัล ความสามารถมองเห็นประโยชน์ของเทคโนโลยี มุ่งใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการของหน่วยงานและสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถี การทำงาน และการให้บริการด้วยเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถตอบสนองและให้บริการประชาชนได้อย่างรวดเร็ว มีความยืดหยุ่นคล่องตัว รองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. แผนพัฒนาตนเอง

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2545 (2545).
ราชกิจจานุเบกษา, 119 (105ก), 39-43.
- กระทรวงการต่างประเทศ (2566). คำกล่าวมอบนโยบายของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การต่างประเทศในพิธีเปิดการประชุมเอกอัครราชทูตและกงสุลใหญ่ไทยทั่วโลก ประจำปี 2566.
ณัฐนันท์ อภินันท์วัฒนกุล (2566). ตลาดคาร์บอนเครดิตไทยกับความท้าทายสำคัญที่มองข้ามไม่ได้. สืบค้นจาก
<https://www.scbeic.com/th/detail/product/carbon-040423>
- ธนิสา ทวีธศรี (2565). “Carbon neutrality” กับ “net zero emissions” ต่างกันอย่างไร? และมี
ความสำคัญอย่างไร? สืบค้นจาก <https://www.pier.or.th/blog/2022/0301/>
- ประพันธ์ สีน้อย (2566). คาร์บอนเครดิต กลไกพิชิตเป้าหมายความยั่งยืน. สืบค้นจาก
<https://www.krungsri.com/th/research/research-intelligence/carbon-credit-2023>
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 (2560). ราชกิจจานุเบกษา, 134 (40ก), 1-90.
- ศูนย์วิจัยกิจการไทย (2565). ตลาดคาร์บอนเครดิตไทย...โอกาสของภาคธุรกิจ. สืบค้นจาก
<https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Carbon-Credit-FB-11-10-2022.aspx>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.
2561 – 2580).
_____ (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2565 - 2570).
_____ (2566). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 – 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็นการ
ต่างประเทศ.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (2567). นายกฯ ชู 8 วิสัยทัศน์ IGNITE THAILAND ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยสู่
อนาคตที่ยั่งยืน. สืบค้นจาก <https://www.thaigov.go.th/infographic/contents/details/8107>
- Bushby, H. (2022). Permacrisis declared Collins Dictionary word of the year. Retrieved from
<https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-63458467>
- Chachavalpongpun, P. (2010). Reinventing Thailand: Thaksin and His Foreign Policy. Singapore:
Institute of Southeast Asian Studies.

- Heine, J. (2023). The Global South is on the rise – but what exactly is the Global South? Retrieved from <https://theconversation.com/the-global-south-is-on-the-rise-but-what-exactly-is-the-global-south-207959>
- IPCC. (2021). Climate Change 2021: The Physical Science. Retrieved from <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/>
- IPCC. (2021). Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability. Retrieved from <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg2/>
- Jirophat C., Manopimoke, P. and Suwanik, S. (2022). The Macroeconomic Effects of Climate Shocks in Thailand. PIER Discussion Papers 188. Retrieved from <https://www.pier.or.th/dp/188/>
- Mladenov, N. (2023). Minilateralism: A Concept That Is Changing the World Order. Retrieved from <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/minilateralism-concept-changing-world-order>
- Net Zero Tracker. (2024). Net Zero Tracker Data Explorer. Retrieved from <https://zerotracker.net/>
- WBG and ADB. (2021). Climate Risk Country Profile: Thailand. Retrieved from <https://www.adb.org/publications/climate-risk-country-profile-thailand>

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566– 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็นการต่างประเทศ

การต่างประเทศ 5S/5มี

- ความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ (Security/มีความมั่นคง) มุ่งเสริมสร้างความมั่นคงของไทยและเสถียรภาพของภูมิภาคท่ามกลางภัยคุกคามทุกรูปแบบ โดยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในทุกระดับเพื่อส่งเสริมความมั่นคงในทุกมิติและเตรียมความพร้อมของไทยในการรับมือต่อความท้าทายด้านความมั่นคงจากภายนอก นอกจากนี้ การต่างประเทศไทยยังจะต้องดำเนินการเชิงรุกในด้านการเสริมสร้างเสถียรภาพในภูมิภาคไปพร้อมกันด้วย เพื่อลดความเสี่ยงหรือป้องกันปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทยในอนาคตได้
- ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (Sustainability/ มีความมั่งคั่ง ยั่งยืน) มุ่งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านความร่วมมือกับมิตรประเทศทั่วโลก ทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างเศรษฐกิจที่เน้นนวัตกรรมการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือต่าง ๆ และการส่งเสริมให้ภาคเอกชนไทยขยายตลาดในต่างประเทศ ขณะเดียวกัน การพัฒนาเศรษฐกิจจะต้องเป็นไปอย่างยั่งยืน ไทยจึงจะต้องใช้ประโยชน์จากความเป็นหุ้นส่วนกับภาคส่วนต่าง ๆ ของต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก
- การพัฒนาที่ สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ (Standard/ มีมาตรฐานสากล) มุ่งส่งเสริมศักยภาพหน่วยงานไทยและคนไทย และยกระดับมาตรฐานการพัฒนาภายในประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศและส่งเสริมความร่วมมือในมิติต่าง ๆ กับนานาประเทศ นอกจากนี้ ไทยยังสามารถดำเนินการต่างประเทศในเชิงรุกและสร้างสรรค์ โดยการมีบทบาทในการร่วมพัฒนากฎระเบียบระหว่างประเทศ มาตรฐานสากล และพันธกรณีต่าง ๆ นี้ ไปพร้อมกันได้ด้วย
- การส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก (Status/ มีสถานะและเกียรติภูมิ) มุ่งสร้างเกียรติภูมิและอำนาจต่อรอง โดยเน้นการต่างประเทศที่ใช้อำนาจแบบนุ่มนวลอย่างเป็นระบบ การดำเนินนโยบายที่ส่งเสริมสถานะของไทยในเวทีโลก การส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดี การยกระดับการส่งเสริมเอกลักษณ์ของไทยให้กลายเป็นความนิยมไทยเพื่อสร้างมูลค่าของสินค้าและบริการ รวมทั้งการสร้างขีดความสามารถให้ทุกภาคส่วนของไทยร่วมเสริมสร้างสถานะของประเทศไทยได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ เพื่อรักษาและเพิ่มพูนผลประโยชน์ให้แก่ประเทศและประชาชนไทยในการมีปฏิสัมพันธ์กับประชาคมโลก

- การต่างประเทศมีเอกภาพและบูรณาการ (Synergy/ มีพลัง) มุ่งพัฒนาการดำเนินงานด้านการต่างประเทศให้มีพลวัตและมีเอกภาพระหว่างทุกภาคส่วนของประเทศ ซึ่งแผนย่อยนี้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ ทั้งนี้ การต่างประเทศให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม รวมถึงประชาชนไทยทั่วไป ทั้งในประเทศและในต่างประเทศ เพื่อให้การต่างประเทศเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวสำหรับประชาชนไทย

ภาคผนวก 2

แผนปฏิบัติการการทูตพหุภาคี (แผนพหุภาคี) ฉบับ พ.ศ. 2566-2570

ด้านความมั่นคง (Security)

- 1) การสร้างเสริมเอกภาพและความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) และบทบาทนำของไทยในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยเฉพาะในกรอบความร่วมมือ ACMECS เพื่อให้เวทีต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนช่วยแก้ไขปัญห ความมั่นคงต่าง ๆ ในภูมิภาค อาทิ ความขัดแย้งในเมียนมา ทะเลจีนใต้ และคาบสมุทรเกาหลี ตลอดจนความขัดแย้ง รัสเซีย-ยูเครน และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้
- 2) การเสริมสร้างความพร้อมของภาคส่วนต่าง ๆ ของไทยในการรับมือกับปัญหา ความมั่นคงรูปแบบใหม่ รวมถึงการ เข้าร่วมกระบวนการเจรจาเพื่อจัดทำอนุสัญญาการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมทางไซเบอร์ (Convention on Cybercrime) และความมั่นคงด้านสาธารณสุข (อาทิ หลักประกัน สุขภาพถ้วนหน้า การเข้าถึงวัคซีน และการ เจริญสาสนธิสัญญาว่าด้วยโรคระบาด)

ด้านความมั่งคั่ง ยั่งยืน (Sustainability)

- 1) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ผ่านการเจรจาความตกลง การค้าเสรี ความตกลงเพื่อการ ส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน และความร่วมมือต่าง ๆ ในเวทีพหุภาคี ทั้งอาเซียน เอเปค (รวม ถึงการติดตามผลการ ดำเนินการตาม Bangkok Goals on BCG Economy) กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยเฉพาะ ACMECS และ BIMSTEC ตลอดจน IPEF
- 2) การเพิ่มโอกาสให้ผู้ประกอบการไทยในการเป็นคู่ค้าของสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศ
- 3) การขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อให้ไทยบรรลุเป้าหมาย SDGs (โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 2 3 6 11 12 14 และ 16) และการแสวงหาความร่วมมือในเวทีระหว่างประเทศเพื่อขับเคลื่อนการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย ตลอดจนเสริมสร้างความเกี่ยวเนื่อง ระหว่างวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 กับวิสัยทัศน์อาเซียน ค.ศ. 2025

ด้านการส่งเสริมให้ไทยมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล (Standard)

- 1) การส่งเสริมบทบาทของไทยในกระบวนการเจรจาสันธิสัญญาระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่มีส่วนกำหนด มาตรฐานสากล อาทิ สนธิสัญญาว่าด้วยโรคระบาด อนุสัญญาการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมทางไซเบอร์ และร่างกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการจัดการมลพิษจากพลาสติก
- 2) การผลักดันแนวปฏิบัติและแนวคิดของไทยให้ได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้นในเวทีระหว่าง ประเทศ โดยเฉพาะ BCG ความเชื่อมโยงระหว่างหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy: SEP) กับเป้าหมาย

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) หรือ SEP for SDGs ข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและมาตรการที่มีใช้การคุมขัง สำหรับผู้กระทำผิดหญิง (ข้อกำหนดกรุงเทพฯ) และหลักการกรุงเทพฯ เพื่อการดำเนินการด้านสุขภาพ ตามกรอบปฏิญญาเซนไดเรื่องการลดภาวะเสี่ยงต่อภัยพิบัติ

ด้านการส่งเสริมสถานะและเกียรติภูมิของไทย (Status)

- 1) การส่งเสริมการดำรงตำแหน่งของไทยในเวทีระหว่างประเทศในกรอบสหประชาชาติ โดยเฉพาะคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (The Human Rights Council: HRC) วาระปี ค.ศ. 2025-2027 คณะกรรมาธิการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติ (The Commission on Narcotic Drugs: CND) วาระปี ค.ศ. 2024-2027 และ คณะกรรมาธิการว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรม ทางอาญา (The Commission on Crime Prevention and Criminal Justice: CCPCJ) วาระปี ค.ศ. 2025-2027
- 2) การส่งเสริมบทบาทของไทยด้านการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม
- 3) การส่งเสริมให้องค์การระหว่างประเทศมาตั้งสำนักงานและจัดประชุมในประเทศไทย มากยิ่งขึ้น ตาม พ.ร.บ. เอกสิทธิ์และความคุ้มกันสำหรับองค์การระหว่างประเทศและการประชุมระหว่างประเทศ ในประเทศไทย
- 4) การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรไทยที่ปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

ด้านการขับเคลื่อนการทูตพหุภาคีอย่างมีเอกภาพและบูรณาการ (Synergy)

การส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการผ่านกลไกคณะกรรมการประสานงานสหประชาชาติ และหน่วยงานเจ้าของเรื่อง/ที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก 3

Ignite Thailand - 8 วิสัยทัศน์ ขับเคลื่อนประเทศไทยไปข้างหน้า

1. ประกาศตั้งเป้าให้ไทยเป็นศูนย์กลางเมืองท่องเที่ยว (Tourism Hub) ค้นหา Soft Power ชูจุดขายเป็นเสน่ห์ของไทย อำนวยความสะดวก ปลดล็อกทุกข้อจำกัดการท่องเที่ยว ผ่านการเปิดพริ้วซ่าในหลายประเทศ เป็นศูนย์กลางการเดินทางในภูมิภาค และใน CLMV ส่งเสริมต่อยอดเมืองหลัก เมืองรองต้องพัฒนาจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว แก่ไขกฎ ระเบียบ ที่เป็นอุปสรรค เช่น เวลาเปิดปิดของสถานบริการ การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงแก้ไขภาษีสำหรับการจัดงานหรือแข่งขันต่าง ๆ รองรับการเป็น Homestay ของคนทั่วโลก
2. ศูนย์กลางด้านการแพทย์และสุขภาพ (Wellness & Medical Hub) ผลักดันอุตสาหกรรมสาธารณสุข ให้เป็นศูนย์กลางดูแลสุขภาพครบวงจรของโลก และเดินทางพัฒนาระบบประกันสุขภาพของคนไทย จาก 30 บาท รักษาทุกโรค ยกกระดับไปเป็น 30 บาทรักษาทุกที่ ใช้ AI เชื่อมฐานข้อมูลทั้ง 77 จังหวัดด้วยบัตรประชาชนเพียงใบเดียว เพิ่มจำนวนหมอ และพยาบาลให้เพียงพอ พร้อมพัฒนาคุณภาพ ยกกระดับชีวิตบุคลากรให้ดีกว่าเดิม
3. ศูนย์กลางอาหาร (Agriculture & Food Hub) ยกกระดับการผลิตอุตสาหกรรมเกษตร ทำให้ประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ในกระเป๋าต้องมีเงิน” ดูแลความมั่นคงทางอาหารของโลก พัฒนาอุตสาหกรรมอาหารแห่งอนาคต พัฒนาอาหารที่แปลกใหม่ ทั้งอาหาร Halal อาหารสำหรับผู้ป่วย และอาหารชนิดพิเศษอื่น ๆ สนับสนุนผู้ประกอบการไทยให้ไปเปิดร้านอาหารในต่างประเทศมากขึ้น ทำให้ไทยกลายเป็นปัจจัย 4 ของโลกในด้านอาหาร
4. ศูนย์กลางการบิน (Aviation Hub) พัฒนาสนามบินให้รองรับการ Transit ของสายการบิน และเตรียมปรับเปลี่ยนเส้นทาง ตารางบินให้เหมาะสม เพื่อเพิ่ม Transit Capacity ให้สูงขึ้น เตรียมพร้อมจะเป็น Homeland ของสายการบินทั้งไทยและสายการบินนานาชาติ เพียบพร้อมไปด้วยศูนย์ดูแลรักษา ซ่อมบำรุงที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาค
5. ศูนย์กลางขนส่งของภูมิภาค (Logistic Hub) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพิ่มศักยภาพระบบคมนาคมทั้งในและต่างประเทศ รถไฟความเร็วสูง เชื่อมสู่ 3 สนามบิน ศูนย์กลางขนส่งผ่าน Land Bridge เชื่อมสองฝั่งมหาสมุทรอันดามัน-อ่าวไทย สร้างความสมดุลสู่ความมั่งคั่งเป็นศูนย์กลางการค้าระหว่างโลกตะวันตกและตะวันออก รวมถึงปรับปรุงกระบวนการทำงานทั้งหมด (One Stop Service) ให้ดียิ่งขึ้น
6. ศูนย์กลางผลิตยานยนต์แห่งอนาคต (Future Mobility Hub) ตั้งเป้าให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตยานยนต์แห่งอนาคต มีเป้าหมายจะได้แผนการลงทุนกว่า 1 ล้านล้านบาท รองรับอุตสาหกรรมที่กำลังเปลี่ยนผ่านไปสู่รถ EV ตั้งแต่การค้นคว้าวิจัย การผลิตชิ้นส่วน ยางรถยนต์ แบตเตอรี่ อะไหล่ การประกอบการบำรุงรักษา ทำให้เกิดเป็น Ecosystem ที่สมบูรณ์ในประเทศ และเตรียมพร้อมเทคโนโลยีอื่น ๆ เช่น

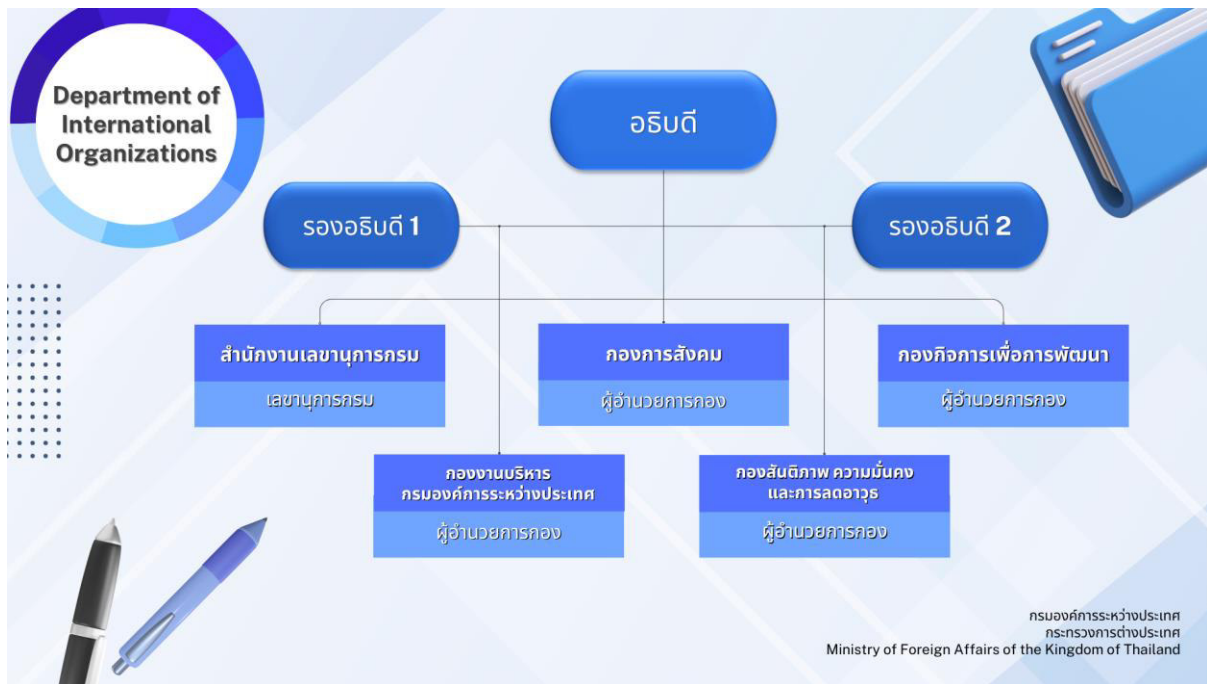
เครื่องยนต์ Hydrogen รองรับอุตสาหกรรมในอนาคต ศูนย์กลางเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy Hub)

7. ตั้งเป้าดึงดูดอุตสาหกรรมแห่งอนาคต Digital for all Technology Innovation AI ให้มาขยายธุรกิจในประเทศไทย โดยเฉพาะเทคโนโลยี High Tech ต่าง ๆ ทั้งการลงทุนโรงงานผลิต Semiconductor, การตั้งศูนย์ Data Center รองรับ Cloud Computing พร้อมเงินสนับสนุนบริษัทที่ต้องการผ่านกองทุนเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และจะทำ Matching Fund เติมทุนให้กับบริษัทที่มีศักยภาพด้วย

8. ศูนย์กลางทางการเงิน (Financial Hub) ตั้งเป้าเปลี่ยนให้ไทยเป็น Financial Center of Southeast Asia ขับเคลื่อนระบบการเงินที่แข็งแกร่ง ดึงสถาบันการเงินระดับโลกเข้ามาลงทุน สร้างย่านการเงิน Wall Street ของอาเซียนให้เกิดขึ้นในประเทศไทย พัฒนาระบบการเงินเพื่อความยั่งยืน Carbon Credit Trading

ภาคผนวก 4

แผนผังโครงสร้างกรมองค์การระหว่างประเทศและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในกรม

ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

นายมนตรี นาทรนนท์

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาตรี B.Sc. (Economics) / University of Bristol, United Kingdom / 2540
- ปริญญาโท M.Sc. (Economics and International Economics) / University of Nottingham, United Kingdom / 2541
- ปริญญาเอก Ph.D. (Economics) / University of Nottingham, United Kingdom / 2546

ประสบการณ์การรับราชการ

กระทรวงการต่างประเทศ

- 2546 เจ้าหน้าที่การทูต 5 กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- 2549 เจ้าหน้าที่การทูต 5 สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกาฐมาณฑุ
- 2551 นักการทูตชำนาญการ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์
- 2555 นักการทูตชำนาญการ กรมองค์การระหว่างประเทศ
- 2558 นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์
- 2561 นักการทูตชำนาญการพิเศษ สำนักบริหารบุคคล สำนักงานปลัดกระทรวง
- 2565 ผู้อำนวยการกองสันติภาพ ความมั่นคงและการลดอาวุธ กรมองค์การระหว่างประเทศ

รางวัลหรือทุนการศึกษา (เฉพาะที่สำคัญ)

- 2535-2546 ทุนรัฐบาลตามความต้องการของกระทรวงการต่างประเทศ
- 2566 ชำราชการดีเด่นประจำปี 2565

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

- ผู้อำนวยการกองสันติภาพฯ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าสำนักงานเลขานุการปลัดกระทรวงอีกทางหนึ่ง
- สถานที่ทำงาน สำนักงานเลขานุการปลัดกระทรวง กระทรวงการต่างประเทศ